

DOI: 10.34015/2523-4552.2022.4.06

УДК: 351.74:342.922

Музичук О. М.,

доктор юридичних наук, професор,

заслужений юрист України,

декан факультета N 1

Харківського національного

університету внутрішніх справ

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-8367-2504>

E-mail: o.muzychuk23@gmail.com

ПРИНЦИПИ ТА ЗАВДАННЯ СУЧАСНОГО СУДОЧИНСТВА В ПРАВОВІЙ ДЕРЖАВІ

У статті зазначено, що розбудова системи сучасного судочинства у правовій державі не має бути осторонь історичних коренів державотворення, втілюючи в тому числі й новітні інформаційні, науково-технічні, організаційно-управлінські та правові реалії сучасного суспільства.

Аргументовано, що концепція сучасного судочинства сягає корінням, головним чином, у становлення системи загального права, де з першої половини XIII століття концепція належної правової процедури була вперше викладена та закріплена у Великій хартії вольностей.

Акцентовано увагу на проблемі трансформації принципів судочинства, оновлення змісту окремих принципів в умовах глобалізації, розвитку цифрових технологій та штучного інтелекту, науково-технічного прогресу. У таких умовах на доктринальному рівні можуть бути виокремлені й ті принципи, що наразі не знайшли свого закріплення на рівні нормативно-правового регулювання.

Зазначено, що у нормативно-правових актах у якості категорії, що позначає спрямованість вітчизняного правосуддя, використовується саме категорія «завдання». Водночас на офіційних сайтах вітчизняних судів також часто закріплюється так звана місія суду. Під останньою ми розуміємо унікальне призначення суду, засноване на принципах сучасного судочинства у правовій державі, що об'єднує в собі загальні завдання судочинства в контексті діяльності певного суду. Місія слугує світоглядною, ідейною, орієнтуючою основою діяльності суду, яка, на наше глибоке переконання, має відображати також і унікальність кожного окремого суду на рівні зв'язків з громадськістю, інклюзивності, відкритості та доступності для кожного.

Обґрунтовано у контексті визначених принципів та завдань сучасного судочинства у правовій державі необхідність виокремлення таких категорій, як візія, цінності та стратегія суду. Так, візія суду являє собою розміщену на офіційному сайті заяву суду про стратегічні пріоритети його майбутнього розвитку. Цінності можуть відображати орієнтованість суду на захист прав та

свобод людини, професіоналізм, доброчесність, патріотизм. Стратегія суду може охоплювати чіткий перелік напрямків розвитку в сфері професійної освіти персоналу, зв'язків з громадськістю, прозорості та публічності тощо із зазначенням часу на реалізацію даних напрямків та специфічних завдань для виконання кожного визначеного напрямку.

Ключові слова: сучасне судочинство, правова держава, принципи судочинства, завдання судочинства.

Постановка проблеми.

Основними проблемами, які виникли напередодні пандемії вірусу COVID-19 та не втрачають актуальності на сьогодні, є кадрові проблеми. Ці проблеми особливо загострилися після 24 лютого 2022 року, адже з того часу велика кількість населених пунктів опинилася окупованою, а деякі перебувають під постійним обстрілом. Через реальну загрозу життю та здоров'ю громадян деякі правоохоронні та судові органи не змогли продовжувати роботу та були евакуйовані в інші населені пункти [1, с. 261]. У таких умовах подальший розвиток сучасної техногенної цивілізації, зокрема у формі інформаційного суспільства, пропонує інший варіант правосуддя – електронний, тобто на базі інформаційних технологій, що нині включає автоматизацію окремих судових процедур та спрощення інформування зацікавлених сторін через Інтернет, мобільний зв'язок та інше [2, с. 224]. Водночас розбудова системи сучасного судочинства у правовій державі не має бути осторонь історичних коренів державотворення, втілюючи в тому числі й новітні інформаційні, науково-технічні, організаційно-управлінські та правові реалії сучасного суспільства.

Стан дослідження теми. У вітчизняній правовій доктрині окремим питанням становлення і розвитку судової системи України, проблемам

вдосконалення теоретико-правових положень у доктрині судової влади присвячені наукові праці М. Булкат, В. Бринцева, О. Бринцева, Д. Дубінко, А. Комзюка, В. Кривенко, В. Кройтора, Н. Охотницької, О. Хотинської-Нор. Значний внесок в осмислення досліджуваної проблематики, зокрема в контексті осмислення історичного аспекту досліджуваного питання, внесли і зарубіжні дослідники, зокрема Е. Eroglu, N. Hadjigeorgiou, Z. Kühn, J. de Magalhaes, K. Von Benda-Beckmann, A. Yilmaz та інші. Проте окремим питанням, зокрема і новітнім принципам сучасного судочинства у правовій державі, візії, цінностям та стратегії суду у вітчизняній правовій літературі не приділено достатньої уваги.

Мета і завдання дослідження.

Мета статті полягає в тому, щоб у контексті історичного розвитку та детального аналізу вітчизняного законодавства, позицій вітчизняних та зарубіжних науковців розкрити сутність принципів та завдань сучасного судочинства в правовій державі. Для досягнення вказаної мети необхідно вирішити такі завдання: проаналізувати історичний контекст, у якому виникла сучасна держава та постала концепція сучасного судочинства, визначити основні ознаки сучасного судочинства та правової держави, встановити коло принципів та завдань сучасного судочинства,

що закріплені у вітчизняному законодавстві, виокремлені ті принципи, що наразі не знайшли свого закріплення на рівні нормативно-правового регулювання, виокремити місію, візію, цінності та стратегію суду задля більш глибокого усвідомлення принципів та завдань сучасного судочинства у правовій державі.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що в ньому на основі авторського бачення виокремлено принципи, що наразі не знайшли свого закріплення на рівні нормативно-правового регулювання, вперше визначено сутність місії, візії, цінностей та стратегії суду в ході більш глибокого усвідомлення принципів та завдань сучасного судочинства у правовій державі.

Виклад основного матеріалу.

Правова безпека разом із справедливістю та загальним благом є однією з цілей права. Однак досягнення цих цілей можливе лише в умовах, за яких людина пов'язана з іншими індивідами, оскільки права норма прагне створити соціальний порядок, закладаючи в ньому певний тип поведінки, який веде до стану миру [3, с. 346]. Саме тому, щоб простежити взаємозв'язок між історично сформованим соціальним порядком і феноменом права осмислення сучасного судочинства та правової держави необхідно розпочати з історичного становлення сутності цих категорій.

Бразильські науковці J. de Magalhaes та H. de Magalhaes зазначають, що контекст, у якому виникла сучасна держава, базується на репресивній силі, репресивних державних апаратах, а також ідеологічних державних апаратах. Прикладом першого є створення національної

армії та поява в'язниць і притулків, які відіграли фундаментальну роль у виключенні тих, хто не був корисним для державних інтересів [4, с. 70].

Водночас концепція сучасного судочинства сягає корінням, головним чином, у становлення системи загального права, де з першої половини XIII століття концепція належної правової процедури, тобто сформованої англосаксонською правовою традицією форми здійснення правосуддя, була вперше викладена та закріплена у Великій хартії вольностей та визнана основна процесуальна гарантія прав – можливість позбавлення волі та майна не інакше як в рамках належного судового процесу [5; 6, с. 39].

Щодо історичного коріння центральноєвропейського судочинства, то, як зазначає Z. Kühn, у другій половині XIX століття Габсбурзька монархія перетворила раніше існуючий бюрократичний судовий апарат у незалежну судову гілку влади. У цій системі судді повинні були ухвалювати свої рішення від імені імператора і таким чином уникати будь-яких політичних атак, спрямованих проти судової влади, оскільки такі атаки водночас були спрямовані проти Йо-го Величності [7, с. 1232–1233].

K. Von Benda-Beckmann та B. Turner, аналізуючи більш пізні періоди становлення держави та судочинства, зазначають, що в поствестфальському світопорядку набрали обертів дві переплетені витки політико-правового розвитку – національна держава та її політичний аналог – імперська та колоніальна держава. Цей розвиток призвів до аксіоматичного переходу від підходу «де є суспі-

льство, там є закон» до підходу «де є держава, є закон». Науковці зазначають, що становлення національних держав та ідеологій, які канонізували зв'язок між державою, народом і правом у XIX столітті, збігалось у часі з появою еволюціоністських концепцій соціальної організації, розвитку та лінійного прогресу. У цьому контексті колоніальні імперії почали відрізняти «сучасне» право від звичаїв, традицій і «примітивного» права. Відповідно до еволюціоністського мислення, вчені почали систематично збирати та порівнювати «попередників» сучасного права [8, с. 256].

Z. Kühn констатує, що становище судової влади в Центральній Європі погіршилося після 1918 року порівняно з періодом до 1914 року. Нові республіканські уряди задумали систему розділених повноважень як парламентський уряд із домінуючою роллю політичних партій та їхніх лідерів. Крім того, у багатьох країнах, таких як Польща та Австрія, початкові багатообіцяючі демократичні зміни вже виродилися в різні авторитарні режими в 1920-х роках [7, с. 1233].

Характеризуючи основні ознаки сучасного судочинства та правої держави, варто звернутися до позиції турецьких дослідників А. Yilmaz, D. Geylani, які зазначають, що в основі сучасного суспільства і держав лежить концепція верховенства права як фундаментального принципу. У контексті стоїцизму цей принцип розглядається як моральний принцип і римська юридична філософія для усунення свавілля з політичних суджень, практики та процесів. Даний принцип у німецькій юридичній думці відомий як «Rechtsstaat», а також «Etat de droit»

французькою мовою та «Stato di diritto» в італійській філософії права [9, с. 281].

Щодо інших ознак, то, як переконані E. Eroglu та A. Yagmurlu, публік рілейшнз є найважливішою функцією державного управління сучасної держави. Після 1980 року сучасна держава та її державне управління були змінені під впливом нових підходів до державного управління. Ці підходи вибудували відносини держава-громадянин у новому ракурсі та змінили положення суспільних відносин. У цьому контексті зв'язки з громадськістю в сучасній державі змінили свою позицію на обслуговування, орієнтоване на клієнтів, участь, підзвітність і прозорість, глобальні відносини, оцифрування та управління кризовими ситуаціями, і паралельно зі своїм перепозиціонуванням вони зазнали трансформації, додавши різні нові практики, такі як цифрова комунікація платформ публічної дипломатії, публічного маркетингу та антикризового менеджменту [10, с. 139].

Основи сучасного українського судочинства закладені у ст. 129 Конституції України, якою до засад судочинства віднесені наступні: 1) законність; 2) рівність усіх учасників судового процесу перед законом і судом; 3) забезпечення доведеності вини; 4) змагальність сторін та свобода в наданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості; 5) підтримання державного обвинувачення в суді прокурором; 6) забезпечення обвинуваченому права на захист; 7) гласність судового процесу та його повне фіксування технічними засобами; 8) забезпечення апеляційного та касаційного оскарження рішення

суду, крім випадків, встановлених законом; 9) обов'язковість рішень суду [11].

Фундаментальне значення конституційних принципів у побудові системи справедливого судочинства підкреслює і N. Hadjigeorgiou, розглядаючи дані принципи в контексті всесвітнього явища, яке особливо поширене в суспільствах, що зазнали масового насильства, коли конфлікти, які мали вирішуватися на політичній арені, вирішуються судовою системою. Дослідниця зазначає, що коли судді стикаються з такою ситуацією, вони схильні базувати свої міркування на аргументах щодо прав людини. Незважаючи на те, що це зручно, використання прав людини як додатків для більш складного політичного аналізу може підірвати якість як рішення, так і засобів правового захисту, які надає суд. З іншого боку, коли суди вирішують політичні конфлікти, вони повинні покладатися на конституційні керівні принципи. Їх головна перевага полягає в тому, що вони чітко визнають політичну та суперечливу природу конфліктів, що розглядаються, що призводить до більш прозорої аргументації. Крім того, їх більш гнучкий характер робить конституційні принципи застосовними до ширшого кола конфліктів і може призвести до більш прийнятних засобів правового захисту після їх вирішення [12, с. 695].

На законодавчому рівні принципи сучасного судочинства визначені Законом України «Про судоустрій і статус суддів», аналіз статей якого дозволяє до кола останніх віднести так звані засади організації судової влади, тобто незалежності судів, справедливого суду, повнова-

жного суду, рівності перед законом і судом, професійної правничої допомоги при реалізації права на справедливий суд, гласності і відкритості судового процесу, обов'язковості судових рішень [13].

Водночас при осмисленні питання принципів судочинства варто бути свідомими того, що відповідно до статей 17 та 18 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини», суди застосовують при розгляді справ Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод та практику Європейського суду з прав людини як джерело права [14].

Так, окремі статті Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (Європейської конвенції з прав людини) виступають як норми принципи, закріплюючи фундаментальні положення, формуючи засадниче розуміння права на життя, заборони катування, заборони рабства і примусової праці, права на свободу та особисту недоторканність, права на справедливий суд, ніякого покарання без закону, права на повагу до приватного і сімейного життя, свободи думки, совісті і релігії, свободи зібрань та об'єднань, права на шлюб, права на ефективний засіб правового захисту, заборони дискримінації, заборони зловживання правами [15].

Водночас варто звернути увагу і на проблеми трансформації принципів судочинства, оновлення змісту окремих принципів в умовах глобалізації, розвитку цифрових технологій та штучного інтелекту, науково-технічного прогресу. У таких умовах на доктринальному рівні можуть бути виокремлені й ті принципи, що

наразі не знайшли свого закріплення на рівні нормативно-правового регулювання.

До кола таких принципів може бути віднесений принцип широкого застосування інноваційних технологій в судочинстві. Так, у Франції для оцифрування судових експертиз успішно використовується платформа «Oralex», створена за активної участі експертів, юристів та представників системи правосуддя. Для доступу до системи необхідно пройти аутентифікацію, експерт повинен отримати цифровий сертифікат. Дана платформа являє собою платформу для взаємодії між судом і сторонами [16, с. 40]. Окремі вітчизняні науковці звертають увагу на те, що система електронного судочинства в Україні зараз дозволяє проводити судові засідання в режимі відеоконференції, аудіозапису судових засідань, забезпечує використання офіційних інтернет-ресурсів судів, але не позбавлена низки труднощів. Це пов'язано з технічними проблемами та нерозвиненістю програмного забезпечення і апаратних компонентів. Водночас досить часто система електронного судочинства через технічні несправності на тривалий час припиняє роботу, іноді по всій Україні, а іноді – в окремих регіонах [16, с. 266].

Також до числа цих принципів може бути віднесена державна підтримка у ході обрання ефективного засобу правового захисту. Так, В. Кройтор і В. Мамницький наголошують, що в нинішній ситуації в країні значна частина малозабезпечених верств населення внаслідок досить прогресивних змін до Кримінального процесуального кодексу України у 2017 році стикається із суттєвими перешкодами у реалізації свого пра-

ва на судовий захист. Як показує практика, система законодавства настільки складна, що без професійної юридичної допомоги юриста чи спеціаліста в галузі права розглядати справу в суді практично неможливо. Науковці зазначають, що проблема доступу до правосуддя в умовах дії принципу змагальності, безумовно, не може обмежуватися можливістю надання безоплатної правової допомоги адвокатів та відповідною компенсацією з боку держави [17, с. 41].

У ході осмислення процесу втілення даного принципу акцентуємо увагу на необхідності розвитку державних та громадських інституцій, які спрямовують свою діяльність на захист прав малозабезпечених та інших вразливих верств населення. У даному контексті варто виділити розбудову системи безоплатної правової допомоги та юридичної клінічної освіти у закладах вищої освіти юридичного спрямування, цифровізацію та максимальне спрощення процесу надання безоплатної правової допомоги.

Водночас даний принцип охоплює і фінансовий бік проблеми доступності правосуддя. Так, у Додатку до рекомендації № R (81) 7 Комітету міністрів державам – членам Ради Європи щодо шляхів полегшення доступу до правосуддя, прийнятої Комітетом міністрів 14 травня 1981 р., у розділі D «Судові витрати» закріплюються такі принципи: прийняття справи до судового провадження не повинно обумовлюватися сплатою стороною державі якої-небудь грошової суми, розміри якої нерозумні щодо цієї справи; коли судові витрати є явною перешкодою для доступу до правосуддя, то їх слід, якщо це можливо, скоротити або анулювати [18].

Принципи сучасного судочинства у правовій державі знаходять своє вираження у специфічних завданнях, які втілюють в собі традиції державотворення, суспільні очікування та вектори розвитку держави.

Так, відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» завдання суду зводяться до того, що суд, здійснюючи правосуддя на засадах верховенства права, забезпечує кожному право на справедливий суд та повагу до інших прав і свобод, гарантованих Конституцією і законами України, а також міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України [13].

Відповідно до Кодексу адміністративного судочинства України завданням адміністративного судочинства є справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів у сфері публічно-правових відносин з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень [19].

Як бачимо, вітчизняний законодавець у вищенаведених нормативно-правових актах у якості категорії, що позначає спрямованість вітчизняного правосуддя, використовує саме «завдання». Водночас на офіційних сайтах вітчизняних судів також часто закріплюється так звана місія суду. Зокрема, на офіційному сайті Господарського суду Львівської області визначена основна місія суду, чим є забезпечення кожній людині права на справедливий суд та повагу до інших прав і свобод [20]. Так, під місією суду ми розуміємо унікальне призначення суду, засноване на принципах сучасного судочинства у правовій державі,

що об'єднує в собі загальні завдання судочинства в контексті діяльності певного суду. Місія слугує світоглядною, ідейною, орієнтуючою основою діяльності суду, яка, на наше глибоке переконання, має відображати також і унікальність кожного окремого суду на рівні зв'язків з громадськістю, інклюзивності, відкритості та доступності для кожного.

Водночас у контексті визначених принципів та завдань сучасного судочинства у правовій державі постає необхідність виокремлення таких категорій, як візія, цінності та стратегія суду. Так, візія суду являє собою розміщену на офіційному сайті заяву суду про стратегічні пріоритети його майбутнього розвитку. Цінності можуть відображати орієнтованість суду на захист прав та свобод людини, професіоналізм, добросовісність, патріотизм. Стратегія суду, на нашу думку, може охоплювати чіткий перелік напрямків розвитку в сфері професійної освіти персоналу, зв'язків з громадськістю, прозорості та публічності тощо із зазначенням часу на реалізацію даних напрямків та специфічних завдань для виконання кожного визначеного напрямку.

Висновки. У підсумку проведеного дослідження ми приходимо до того, що розбудова системи сучасного судочинства у правовій державі не має бути осторонь історичних коренів державотворення, втілюючи в тому числі й новітні інформаційні, науково-технічні, організаційно-управлінські та правові реалії сучасного суспільства.

Концепція сучасного судочинства сягає корінням, головним чином, у становлення системи загального права, де з першої половини XIII століття концепція належної правової

процедури була вперше викладена та закріплена у Великій хартії вольностей.

Акцентовано увагу на проблемі трансформації принципів судочинства, оновлення змісту окремих принципів в умовах глобалізації, розвитку цифрових технологій та штучного інтелекту, науково-технічного прогресу. У таких умовах на доктринальному рівні можуть бути виокремлені й ті принципи, що наразі не знайшли свого закріплення на рівні нормативно-правового регулювання.

Основи сучасного українського судочинства закладені у Конституції України, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Законі України «Про судоустрій і статус суддів», Законі України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини». Зазначено, що у вищеведених нормативно-правових актах у якості категорії, що позначає спрямованість вітчизняного правосуддя, використовується саме категорія «завдання». Водночас на офіційних сайтах вітчизняних судів також часто закріплюється так звана місія суду. Під останньою ми розуміємо унікальне призначення суду, засноване

на принципах сучасного судочинства у правовій державі, що об'єднує в собі загальні завдання судочинства в контексті діяльності певного суду. Місія слугує світоглядною, ідейною, орієнтуючою основою діяльності суду, яка, на нашу думку, має відображати також і унікальність кожного окремого суду на рівні зв'язків з громадськістю, інклюзивності, відкритості та доступності для кожного.

Обґрунтовано у контексті визначених принципів та завдань сучасного судочинства у правовій державі необхідність виокремлення таких категорій, як візія, цінності та стратегія суду. Так, візія суду являє собою розміщену на офіційному сайті заяву суду про стратегічні пріоритети його майбутнього розвитку. Цінності можуть відображати орієнтованість суду на захист прав та свобод людини, професіоналізм, доброчесність, патріотизм. Стратегія суду може охоплювати чіткий перелік напрямків розвитку в сфері професійної освіти персоналу, зв'язків з громадськістю, прозорості та публічності тощо із зазначенням часу на реалізацію даних напрямків та специфічних завдань для виконання кожного визначеного напрямку.

Список бібліографічних посилань:

1. Husieva V., Avdieiev, O., Kornienko V., Kryvoruchko L. Innovative technologies as alternative means of improving the efficiency of criminal justice in Ukraine. *Amazonia Investiga*. 2022. № 11 (52). Pp. 260–268.
2. Veselovska N., Slipeniuk V., Yasynok D., Zhukevych I., Gorbenko A. Electronic proceedings in modern legal conditions. *International journal of computer science and network security*. 2021. № 21 (8). Pp. 224–228.
3. Villamarín S., Moncayo J., Borbor A. Legal security and paradigms of the constitutional state of rights. *Revista Universidad Y Sociedad*. 2020. № 12. Pp. 346–355.
4. J. de Magalhaes, H. de Magalhaes. Psychology and the law as modern state mechanisms. *Revista Do Curso De Direito Do Unifor*. 2016. № 7 (1). Pp. 48–73.

5. Magna Charta Libertatum (1215) / British Library. URL: <https://www.bl.uk/collection-items/magna-carta-1215#> (дата звернення: 18.10.2022).
6. Крестовська Н. М., Цвіркун О. Ф. Історія держави і права зарубіжних країн: хрестоматія-практикум. Харків: Одиссей, 2010. 488 с.
7. Kühn Z. The Judiciary in Illiberal States. *German Law Journal*. 2021. № 22 (7). Pp. 1231–1246.
8. Von Benda-Beckmann K., Turner B. Legal pluralism, social theory, and the state. *Journal of legal pluralism and unofficial law*. 2018. № 50 (3). Pp. 255–274.
9. Yilmaz A., Geylani D. The Relationship Among the Rule of Law, Morality, and the Modern State. *Insan & Toplum-the Journal of Humanity & Society*. 2022. № 13 (1). Pp. 281–306.
10. Eroglu E., Yagmurlu A. Public Relations as Management Function of Modern State and Its Reshaping After 1980. *Amme Idaresi Dergisi*. 2020. № 53 (4). Pp. 139–167.
11. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 18.10.2022).
12. Hadjigeorgiou N. Conflict resolution in post-violence societies: some guidance for the judiciary. *International Journal of Human Rights*. 2021. № 25 (4). Pp. 695–717.
13. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text> (дата звернення: 18.10.2022).
14. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text> (дата звернення: 18.10.2022).
15. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини) від 04.11.1950 № 995_004. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 19.10.2022).
16. Brindeau P. The dematerialization of civil expertise with OPALEXE. Speech at the CNCEJ. 2017. Pp. 39–41. URL: https://www.martinique-expertsdejustice.com/wp-content/uploads/2018/03/article-RE_15_Brindeau_Aout2017.pdf (дата звернення: 20.10.2022).
17. Kroitor V., Mamnitskiy V. Adversarial principle under the new civil procedure in Ukraine. *Access to justice in Eastern Europe*. 2019. № 4. Pp. 30–41.
18. On Measures facilitating access to justice : Recommendation R (81) 7 of the Committee of Ministers to member states. URL: <https://rm.coe.int/168050e7e4> (дата звернення: 20.10.2022).
19. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення: 21.10.2022).
20. Господарський суд Львівської області / Судова влада України. URL: https://lv.arbitr.gov.ua/sud5015/pro_sud/ (дата звернення: 21.10.2022).

O. Muzychuk, *Doctor of Legal Sciences, Professor, Honored Lawyer of Ukraine, Vice-Rector of Kharkiv National University of Internal Affairs*

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0001-8367-2504>

Principles and tasks of the modern judiciary in the legal state

The article states that the development of a modern judicial system in a state governed by the rule of law should not be separated from the historical roots of state formation, including the latest informational, scientific-technical, organizational-management and legal realities of modern society.

It is argued that the concept of modern justice has its roots mainly in the formation of the common law system, where from the first half of the 13th century the concept of due process of law was first set forth and enshrined in the Magna Carta.

Attention is focused on the problem of transformation of judicial principles, updating the content of individual principles in the conditions of globalization, development of digital technologies and artificial intelligence, scientific and technical progress. In such conditions, at the doctrinal level, those principles that have not yet been established at the level of normative and legal regulation can be singled out.

It is noted that the category «task» is used in normative legal acts as a category denoting the focus of domestic justice. At the same time, the so-called mission of the court is also often fixed on the official websites of domestic courts. By the latter, we understand the unique purpose of the court, based on the principles of modern judiciary in the rule of law, which combines the general tasks of the judiciary in the context of the activity of a certain court. The mission serves as a worldview, ideological, orienting basis of the court's activity, which, in our deep conviction, should also reflect the uniqueness of each individual court at the level of public relations, inclusiveness, openness and accessibility for everyone.

The necessity of distinguishing such categories as the vision, values and strategy of the court is substantiated in the context of the defined principles and tasks of modern judiciary in the rule of law. Thus, the vision of the court is a statement posted on the official website of the court about the strategic priorities of its future development. Values may reflect the court's orientation to the protection of human rights and freedoms, professionalism, integrity, and patriotism. The court's strategy may include a clear list of development directions in the field of professional education of staff, public relations, transparency and publicity, etc., with an indication of the time for the implementation of these directions and specific tasks for the performance of each specified direction.

Keywords: *evaluation, courts, formation of judiciary, morals, legal principles.*